

ZDOLA

02/2009
Krise

Zpravodaj Československé anarchistické federace
(Internacionála anarchistických federací)

dobrovolný
příspěvek
5 Kč / 20č

ALTERNATIVA KĚ KRIZI: SAMOSPRÁVA ZAMĚŠTNANCŮ A SEBEORGANIZACE PRACUJÍCÍCH

Jaroslav Tomášek

Editorial

Vítáme čtenáře/ky na stránkách druhého čísla našeho zpravodaje „Zdola“, který jsme se rozhodli vydat nejen u příležitosti 1. máje, pro nás anarchisty/ky významného dne upomínajícího minulost, současnost a budoucí boje neprivilegovaných lidí za lepší svět, jehož anarchistické hnutí bylo a je nedílnou součástí od jeho počátku. Doufáme, že jsme naše čtenáře/ky a sympatizanty/ky mile překvapili vydáním dalšího čísla v tak krátké době.

Pokládali jsme za svoji povinnost vyjádřit se k současným problémům, které nás nyní nejvíce zužují, a tím je ekonomická krize se všemi svými pro nás negativními důsledky, které jak tomu bývá pokudžehle dopadnou pouze na bedra obyčejných lidí, nikoliv těch žej jsou za ni zodpovědní.

Zastáváme názor, že nemusíme bez boje skládat ruce do klína a nechat rozhodovat o svém osudu hrstku politiků a boháčů. Přinášíme vám vlastní pohledy jak se problémem postaví a zařídí se podle svých vlastních potřeb a zájmů. Jako alternativu ke krizi předkládáme samosprávu zaměstnanců na pracovištích a sebeorganizaci pracujících nekompromisně prosazující naše vlastní zájmy. My krizi nezpůsobili, proto nevidíme jediný důvod, proč bychom za ni měli platit!

Chcete pomoci s šířením „Zdola“ a anarchistických myšlenek ve svém okolí, na pracovištích či ve škole? V takovém případě pište na csaf@csaf.cz.

redakční kolektiv

Každodenní realita v kapitalistické společnosti a současné dny rozrůstající se ekonomické krize rozhodně nepřináší mnoho důvodů k radosti. Naplo se začíná projevovat globální finanční krize a její následky v podobě hromadného propouštění zaměstnanců, omezování výroby, zavírání podniků, zmrazování platů a škrty v sociální oblasti. Následky krize padnou především na hlavy pracujících, nezaměstnaných, studentů a důchodců.

Zapomeňme na pomoc politiků všech směrů a představitelů vlád odtržených od reality našich životů. Jejich cílem není obhajoba práv námezdných pracujících, ale obhajoba statusu quo – tedy nerovných vztahů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli a obhajoba kapitalistického vykořisťování lidské práce, ze kterého těží zaměstnavatelé i politici. Vedle panáčkujících vlád a politiků začínají před požadavky majetných finančníků panáčkovat i bezzubé oficiální odbory. Zvykneme si na to, že nejvyšší předáci těchto odborových svazů mají blíže k politikům a kariéristům než k „obyčejným lidem“, tudíž nemohou plnit funkce, které jim pracující svěřili.

Přestože česká společnost nyní propadá pasivitě a již dnes rezignovala ve snahách tuto tíživou situaci změnit. Musíme mít na paměti, že i nyní je možné naše zájmy a práva účinně prosazovat a bránit. Nemysleme si, že je daný stav věcí nevyhnutelný. Je v našich silách se postavit

nepříjemné realitě a začít vytvářet budoucnost, ve které budeme moci žít důstojně. Ať za krizi platí ti, kdo jí způsobili – zaměstnavatelé a finančníci. Mnozí se zeptáte, jak na to. V první řadě musíme opustit předsudek, že nemůžeme cokoliv změnit a dokázat. Právě toto myšlení nás dovedlo do této situace. Československá anarchistická federace jako alternativu ke krizi navrhuje samosprávu zaměstnanců v podnicích a nekompromisní prosazování našich práv prostřednictvím vlastní sebeorganizace například pomocí zakládání samosprávných odborových organizací řízených bezprostředně členskou základnou. Je nutné si uvědomit, že skutečně organizace na obranu práv pracujících by si se zaměstnavateli a jejich vlastnickými právy neměla brát servítky, jelikož jejich zájmy stojí proti zájmům zaměstnanců.

Je potřeba začít využívat nejrůznějších forem přímých akcí a časově neomezených stávek, které se mohou stát způsobem, jak přimět zaměstnavatele akceptovat naše požadavky. Rozvíjet vzájemnou komunikaci a solidaritu. V dobách masivního propouštění a v mnohých případech i zavírání celých podniků je například možné setrvat na pracovišti, zahájit jeho okupaci a dů-

sledně se domáhat svých práv zpochybněním vlastnických vztahů majitelů a managementu. Pracující mohou jít ovšem dál a zpochybnění vlastnických vztahů převést do anarchistické koncepce samosprávy řízených podniků a sami rozjet výrobu na vlastní pěst. Příkladem mohou být pracující argentinské keramičky Zanon, jejichž pracovní místa byla také zrušena a továrna uzavřena. Neváhali však vzít iniciativu do svých rukou, prolomili bariéry zatarasených vchodů a sami znovu rozjeli výrobu – a bez tučných odvodů na konta managementu továrna samotná pracující uživi.

(pokračování na str. 4)

JAK FUNGUJE SAMOSPRÁVA PRACUJÍCÍCH?

Anarchistickou „tady a teď“ strategií proti uzavírání podniků a rušení pracovních míst jsou samosprávně řízené podniky, kterým předcházela jejich okupace samotnými zaměstnanci, kteří nakonec sami rozjedou výrobu. V současných dnech ekonomické krize se může pro mnohé z nás stát reálnou alternativou.

Okupace podniku je nejúčinnějším prostředkem boje a nátlaku na vedení či vládu, pokud chtějí zaměstnanci prosadit své požadavky. V případě, že se vedení i přes protesty zaměstnanců rozhodne podnik uzavřít, je životně nezbytné okamžitě obsadit podnik a zahájit jeho okupaci, aby se vedení zabránilo rozkrást a odvést z podniku zařízení a materiál. Pokud se vedení podaří podnik vyklidit, jen s obrovskými obtížemi budou moci zaměstnanci rozjet znovu výrobu

pod svojí kontrolou. Jakmile dojde k obsazení podniku, je žádoucí svolat shromáždění všech zaměstnanců a diskutovat všechny následující kroky a možnosti řešení. Taktéž je nutné se připravit na obranu podniku před vyklizením ze strany vedením najaté ochranky či policie. V případě, že se shromáždění rozhodne rozjet výrobu pod samosprávu zaměstnanců bez šéfu a vlastníků, se na následujících rádcích se dozvíte, jak by takové samosprávy pracujících mohla fungovat.

Samospráva pracujících je způsob spravování pracoviště bez šéfu. Místo nich je pracoviště spravováno na základě přímé demokracie. Přímá demokracie neznamená, že si zaměstnanci volí manažery, kteří za ně přijímají rozhodnutí. Myslí se tím naopak, že pracující rozhodují sami za sebe, koordinují, jak budou vykonávat svoje úkoly a zá-

vazky. Nikdo v samosprávně řízeném podniku nemá kontrolu nad druhým, což znamená, že moc k přijímání rozhodnutí je rozdělena rovnoměrně mezi všechny zaměstnance.

Za řídi chod svého podniku prostřednictvím podnikových shromáždění všech zaměstnanců všech povolání, úseků a směn bez výjimky. Účast na shromážděních je zcela dobrovolná a je věcí všech, kteří se chtějí reálně podílet na rozhodování a podobě svého podniku, nyní již bez šéfu a zaměstnavatelů, pro které v samosprávně řízených pracovištích není žádné místo. Každý zaměstnanec má na shromáždění rovný hlas. Každý zaměstnanec má právo se vyjadřovat ke všem věcem, které se ho týkají a rozhodovat o nich. Přijatá rozhodnutí jsou výsledkem kolektivní diskuse.

Květoslav Vobořil

Pokud se některý ze zaměstnanců nemůže shromáždění zúčastnit, ale chce se k záležitosti týkající se podniku vyjádřit, může delegovat některého ze svých kolegů, ke kterému má důvěru, aby jeho stanovisko na shromáždění tlumočil ostatním.

Zaměstnanci se kromě podnikových shromáždění scházejí také na pracovních schůzkách jednotlivých úseků či směn daného podniku, aby si mohli naplánovat, rozdělit a rozvrhnout každodenní práci nebo diskutovat o vzniklých problémech či zlepšeních. Pracovní schůzky slouží jednotlivým pracovním kolektivům ke koordinaci a rozvržení práce, zatímco podniková shromáždění slouží ke správě podniku jako celku a podílí se na ni všichni zaměstnanci.

(pokračování na str. 2)

PLNÁ ZAMĚŠTNANOST V LIBERTINSKÉ EKONOMICE

Tonda Kováč

Během cyklicky přicházejících ekonomických krizí sužuje obyčejné lidi nárůst nezaměstnanosti. Lidé závislí na mzdách od zaměstnavatelů pak čelí hmotné nouzi, mnohdy hladu, a aktuálně hlavně riziku vystěhování ze svých domovů v důsledku neschopnosti splácet hypotéky. Ekonomické krize provázejí kapitalistický systém od nepaměti, byly však typické i pro diktatury východního bloku. Následující článek by měl přiblížit některé příčiny ekonomických krizí, z toho plynoucí nezaměstnanost, a na historickém příkladu představit principy alternativní libertinské ekonomiky a způsob, jakým k ní lze dojít.

Organizace výroby a přerozdělení

Současný ekonomický systém, tudíž i životy pracujících, kteří jsou na něm závislí, utváří hrstka majitelů holdingů a nadnárodních korporací. Produkce je řízena jediným měřítkem – maximalizací zisku. Stejně tak se vývoj nových techno-

logií udává směrem zvýšení zisku. Ekonomové nás donedávna zavalovali čísly, která nás měla přesvědčit, že permanentní růst je možný. Logika je však jiného názoru. Po růstu musí následovat pád. Podobně tomu bylo v zemích východního bloku, kde produkci řídila vrcholná byrokracie odtržená od reality všedních dnů.

Pokud tedy chceme, aby produkce odpovídala potřebám lidí, pro něž by měla být určena, musí to být logicky samotní lidé, kteří ji organizují. Pokud se samotní pracující budou podílet na rozhodovacích procesech, nemůže vzniknout extrém nadprodukce ani extrém nedostatku. Blíží se možný nedostatek by pak byl plnohodnotnou motivací k práci a blíží se možná nadprodukce důvod ke snížení počtu hodin strávených na pracovišti, ale pouze za předpokladu, že distribuci potřebných produktů budou opět řídit samotní pracující a ne finanční elity, které z ní dělají prostředek ke svému obohacení.

Dalším klíčovým bodem je tedy růst, který v kapitalistických ekonomikách vede

k plundrování přírody a vykořisťování pracujících. Jde tu opět o růst zisků elit, ne o zkvalitňování lidského života. Pokud má růst vést ke snadnějšímu a udržitelnému životu, musí být vývoj technologií směřován k usnadňování namáhavé práce a zdo-klanování obnovitelných zdrojů energie – tedy v kapitalismu opět nemyslitelná věc. Libertinská ekonomika však na trvalém růstu závislá není, za předpokladu, že distribuci potřebných produktů organizují obyčejní lidé, je i v dobách stagnace produkce zajištěna blahobyt a plnohodnotný život pro všechny.

Aragonský model

Podívejme se do historie, jaký ekonomický model si lidé vytvořili během španělské revoluce v letech 1936 – 1939. Před vytvořením libertinských komunit byly zemědělské práce na španělském venkově rozděleny primitivním způsobem podle pohlaví a postavení v rodinné hierarchii.

(pokračování na str. 3)

NĚMECKÁ TOVÁRNA NA VÝROBU KOL V RUKOU ZAMĚSTNANCŮ

Další inspirativní příklad si můžeme vzít od sousedních pracujících z Německa ve městě Nordhausen z továrny na výrobu kol. Když se zaměstnanci dozvěděli, že mají podnik v plánu vlastníci uzavřít a že všichni přijdou o práci, ocitli se v zoufalé situaci. Již několik měsíců jim totiž vedení podniku nevypláto jejich mzdy.

Nakonec se rozhodli oslovit členy místních anarchosyndikalistických odborů FAU, kteří jim nabídli pomocnou ruku. Po několika společných setkáních a diskusích, se zaměstnanci roz-

hodli pro okupaci továrny, kterou zahájili 1. července 2007. Okupace se ukázala jako klíčová, protože zabránila odvést stroje a zařízení. FAU a zaměstnanci továrny rozjeli společnou kampaň BikeStrike (s logem naježené kočky coby symbolem divoké stávky), jejíž cílem se stalo rozjetí nové výroby kol. Podmíněno bylo ovšem dostatečnou zakázkou nové série solidárních kol. Velká vlna solidarity doma i ze zahraničí přinesla ovoce a od 22. října 2007 se mohla rozjet nová výroba.

Během pěti dní obnovené výroby pod kontrolou samotných zaměstnanců pracovalo 135

Jana Schejbalová

zaměstnanců za stejnou hodinovou mzdu 10 eur bez ohledu na to, jestli pracují v lakovně, skládě, ve výrobě, distribuci či v kanceláři. Všichni se naposledy sešli 30. října, aby ukončili 113 dní trvající okupaci továrny a teprve 1. listopadu správce konkurzní podstaty vyměňuje všechny zámky.

Přestože byl podnik nakonec uzavřen, bývalým zaměstnancům se podařilo zajistit si potřebné finanční prostředky - a co je nejdůležitější - zůstaly jim cenné zkušenosti a důkaz toho, že samospráva pracujících je možná.

JAK FUNKUJE SAMOSPRÁVA PRACUJÍCÍCH?

(dokončení ze strany 1)

Pro zajištění hladkého průběhu výroby si zaměstnanci podle svých potřeb volí podnikovou radu. Podniková rada zajišťuje, realizuje a koordinuje jednotlivé oblasti výroby na základě rozhodnutí přijatých podnikovými shromážděními. Má na starosti zabezpečení potřebné administrativy podniku, účetnictví, objednávky, distribuci a zásobování a podobně. Podniková rada je složena z volených úkolovaných delegátů z řad zaměstnanců, kteří svůj mandát dostávají na podnikových shromážděních a z práce v podnikové radě jim neplynou žádná privilegia, výhody či moc roz-

hodovat o ostatních. V případě neplnění si svého mandátu jsou kdykoli odvolatelní.

V případě potřeby samosprávné podniky vytváří nová pracovní místa. Nový zaměstnanec je přijímán zaměstnanci hlasováním na podnikovém shromáždění, po svém přijetí se stává zaměstnancem se všemi právy a povinnostmi. Práce v podniku je dobrovolná, pokud se zaměstnanec rozhodne podnik opustit a odejít do jiného je to zcela na jeho svobodném rozhodnutí, přičemž si zároveň musí vyrovnat své závazky vůči podniku, pokud nějaké má. V případě, že něk-

terý ze zaměstnanců si neplní své povinnosti a ohrožuje tím chod podniku, může být daný problém projednáván a vyřešen na podnikovém shromáždění, kde se zaměstnanec pokusí najít řešení. Pokud se ovšem problémy daného zaměstnance neustále opakují a nelepší se, může být rozhodnutím ostatních zaměstnanců na podnikovém shromáždění vyloučen z podniku.

Co se stane s vydělanými zisky? Především je účetnictví podniku veřejné a přístupné všem zaměstnancům, aby měli všichni přehled co se s penězi děje. Rozpočet podniku je společně

projednáván na podnikových shromážděních, kde sami zaměstnanci s přihlédnutím na aktuální situaci a stav financí určují jaká částka půjde na jejich mzdy a jak na nákup surovin, nových technologií či bude investována do vývoje a modernizace. Každý zaměstnanec, ať už je jeho práce v podniku jakákoli je odměňován stejným dílem - každá práce pro podnik je důležitá. Mzdy se můžou odvíjet také podle odpracovaných hodin, pokud někdo v práci zůstává nad rámec svých povinností. Vše záleží na vzájemné domluvě.

SKLÁŘI V IRSKÉ UKAZUJÍ JAK BOJOVAT

Tonda Kováč

Pracující sklárni v irském Waterfordu, kteří zahájili okupaci továrny, ukazují příklad pro nás všechny. Namísto aby akceptovali ukončení výroby, ztrátu všech pracovních míst a destruktivní místní tradici výroby, zmocnili se výrobních hal a zneškodnili tak majitelé likvidaci podniku.

Za toto období se tržní hodnota Heinzu zdvanáctinásobila z 908 milionů Dolarů na 11 miliard. O'Reilly je 45% vlastníkem olejářské korporace Providence Resources, která vstoupila do konsorcia s korporacemi Esso a Shell, které se podílí na devastaci životního prostředí po celém

figuroval v seznamu nejbohatších mužů světa magazínu Forbes na 677. místě s čistým jměním 1,8 miliard Dolarů. Do statistiky nebylo samozřejmě započítáno 100 milionové jmění jeho manželky. Zároveň byl šestým nejbohatším mužem Irska, přičemž ale figuruje mezi předními neplátcí daní

ských sklárnách, aniž by to předem konzultoval s odbory, jak bylo dohodnuto. V den propuštění továrnu hlídala bezpečnostní agentura, aby zabránila vstupu tehdy již bývalým zaměstnancům. Jeden ze zástupců zaměstnanců během krátké doby svolal co nejvíce lidí, kteří se pak i přes agresivní sekuritáky zmocnili svých pracovišť. V továrně byl ihned zahájen rotující systém, aby byly udrženy v chodu sklářské pece a zorganizování lidí pro okupaci továrny. Lidé z Waterfordu podporují své skláře všemi možnými způsoby. Čtvrtina obyvatel města (Waterford má 45 775 obyvatel) se 12. února 2009 zúčastnila demonstrace na podporu sklářů, svolanou Radou odborových svazů. Radikální akce sklářů také plnou měrou podporuje místní buňka anarchistické organizace Workers Solidarity Movement.

Skláři si kladou za cíl udržet továrnu v provozu, zachovat maximální počet pracovních pozic, zachránit své peníze, na které si léta připláceli a získat důstojné odstupné pro ty, kteří budou muset odejít. Celé kauza rozdělila předáky oficiálních odborů, působících ve sklárnách. Zatímco se někteří snažili vyjednat smír mezi pracujícími, zaměstnavatelem a vládou, našli se i tací, kteří podpořili přímé akce. Kauza sklárni v irském Waterfordu nicméně zůstává zájímavým příkladem pracujících, demonstrierajících praxi

Ve Waterfordu byla první sklářská pec postavena roku 1783 rodinou Penrosů a ihned začala produkce velmi jemného křišťálového skla, které brzy proslulo po celém světě. Přesto byla továrna v roce 1851 uzavřena. Až v roce 1947 znovu obnovil výrobu skla ve městě, shodou okolností český imigrant, Jiří Bačík a obchod založil na základě skvělé pověsti původní výroby. Dnešní oficiální značka produktů místních sklárni zní Waterford Crystal a spadá, např. spolu s předním německým výrobcem porcelánu Rosenthal AG, pod holding Waterford Wedgwood plc.. Podle analytiků dosáhl Waterford Crystal enormních zisků a dvojnásobného rozsahu, než jeho nejbližší konkurent. Během posledních pěti let však tržby z byznysu klesaly. V roce 2008, k 5. dubnu, dosáhla továrna obrátu 671,8 milionů Eur, což bylo o 9,4 % méně než rok před tím. Majoritní podíl holdingu vlastní irský businessman Sir Anthony Joseph Francis O'Reilly a jeho rodina. O'Reilly mimo jiné dominuje např. mediálnímu holdingu Independent News & Media plc., který pokrývá 22 zemí na čtyřech kontinentech. Spadá pod něho přes 200 vydavatelství, 130 rozhlasových stanic, 100 komerčních webových stránek a mnoho billboardových lokací. Mezi lety 1987 - 1998 působil jako vedoucí představenstva korporace Heinz.

světě a mnohdy za sebou zanechávají krvavé stopy při potlačování vzdoru domorodců. O'Reilly s vášní využívá svého domu na Bahámách. V roce 2008

v Irsku, a to v pěti případech z šesti. S klesajícím profitem O'Reilly zveřejnil rozhodnutí o masivním propouštění ve waterford-

přímé akce a solidarity. Zdroje: Workers Solidarity n.108, indymedia.ie, wikipedia.org

ZANÓN JE STÁLE PODNIKEM BEZ ŠÉFŮ

Petr Vyskočil

V argentinské provincii Neuquén již osmým rokem funguje samosprávná keramička FASINPAT (zkratka pro Fábrica Sin Patrones, čili továrna bez šéfů), dříve známá jako Zanón.

Jednoho dne, po praktickém bankrotu celé země v roce 2001, se vlastníci továrny již neukázali a zaměstnanci přestali dostávat mzdy. Někteří z nich čtyři měsíce před podnikem stanovali a protestovali, ale bezvýsledně. Poté se rozhodli, že výrobu povedou dál sami. Z keramičky Zanón v argentinské provincii Neuquén vznikla FASINPAT, čili Fábrica Sin Patrones, fabrika bez šéfů. Dnes, osmým rokem své existence, zaměstnává tento samosprávný podnik 460 lidí a vyrobí 400 tisíc m² kachliček měsíčně.

V roce 2001 se Argentina z důvodu obrovského zahraničního dluhu prakticky zkrachovala, dostaly se miliony lidí do tíživé životní situace (pokud v ní už nebyli). Továrny a další podniky se zavíraly, lidé hromadně přicházeli o práci. Stát už nebyl schopen, a tak se lidé zařídili sami. Sousedská shromáždění, organizace nezaměstnaných, svépomocná výměnná družstva a samospráva v asi

sto šedesáti továrnách, hotelech, tiskárnách a dalších provozech.

Po tom, co vlastníci uzavřeli Zanón, po neúspěšných protestech, stanování před podnikem a jednání s právníky se část původních zaměstnanců keramičky rozhodla sama obnovit výrobu a nabrala další pracovníky z řad nezaměstnaných ze sousedství (přičemž podpora a solidarita ze sousedství pomohla zabránit přes střety s policií jeho vystěhování). Nyní má každá provozní oblast jednoho koordinátora, který během výroby diskutuje aktuální záležitosti s ostatními koordinátory i samotnými zaměstnanci a samostatně rozhoduje. Ze své funkce je kdykoli odvolatelný. Nejdůležitější součástí při správě podniku jsou shromáždění všech zaměstnanců a jednou měsíčně diskusní sešlosti, kdy je na den zastavena výroba a projednávají se věci týkající se přímo jak chodu továrny, tak i širších politických souvislostí. Účetnictví je veřejné, zaměstnanci vědí, kolik se vyrobí a znají

všichni výdajů i zisků. Zaměstnanci FASINPAT hovoří o uspokojení z práce, které dříve nepociťovali a chválí si nové sociální vztahy. Zlepšili hygienu a bezpečnost v podniku a během práce zavědli pití čaje maté - drobnost, která potěší.

Stát a vlastníci nejevili o bývalý Zanón a další podobné podniky během ekonomické krize zájem, po jejím odeznění většina z nich dostala dočasné povolení k samosprávnému provozu. Nyní však zaměstnancům FASINPAT co chvilky hrozí vystěhování a další represe. Proto své aktivity propojují s dalšími podobně zaměřenými sdruženími. Na univerzitách nebo v klubech, doma i v zahraničí, se dělí se zájemci o své zkušenosti. Zanónští musí čelit dlouhodoběmu a masivnímu zastrašování a odrážejí pokusy státu vyklidit podnik. Právě takový příklad sebeorganizace zaměstnanců se stává největším ohrožením pro vlastníky a politiky.

PLNÁ ZAMĚŠTNANOST V LIBERTINSKÉ EKONOMICE

(dokončení ze strany 1)

Převažoval primitivní způsob obdělávání půdy a většina produkce byla zkonzumována samotnou hospodářskou rodinou. Po té, co byla souromě držená půda převedena do společného vlastnictví zemědělců (ne do vlastnictví státu, jak tomu bylo v totalitních režimech východního bloku), byly zemědělské práce rozděleny podle nových racionálních pravidel. Libertinská sociální revoluce byla technologickou, ekonomickou a sociální změnou, díky které byly přebudovány zastaralé struktury španělského venkova. Před revolucí tento sektor, ve kterém pracovalo 52% aktivní populace, nedisponoval téměř žádnou mechanizací. Práce byla vykonávána primitivním nářadím a za hospodářských zvířat, což znamenalo velmi nízkou produktivitu. Traktory a moderní stroje byly vzácností.

Kolektivizace půdy znamenala revoluční změnu v socio-ekonomické a právní struktuře, která změnila sociální děbu práce v jednotlivých rodinách a v celé venkovské populaci. Libertinský kolektivizace sice nedokázala realizovat sociální revoluci v plné míře tak, jak si ji představovali, nicméně ukázali, že budování sociálně spravedlivé společnosti je věci aktivit obyčejných lidí a ne enormního teoretizování socialistických intelektuálů a vůdců, ani žádné vrcholné byrokracie či politické strany.

Například ve městě Jatava, které mělo v roce 1936 17 000 obyvatel (z toho 3 000 členů anarchosyndikalistických odborů CNT), znamenal převod soukromého vlastnictví do vlastnictví společného - přímo realizován obyčejnými pracujícími a ne diktátorem státní byrokracie - revoluční změnu v dělbě práce a integraci všech odvětví produkce a sociálních a veřejných služeb. Tento příklad ukazuje, že vzdělaná aktivní minorita může inspirovat většinou společnost k uskutečnění revoluční ekonomické, sociální a politické změny.

Když byl 16. ledna 1967 v Jatavě založen libertinský kolektiv, bylo brzy dosaženo takové úrovně svobodného socialismu, jako v žádné zemi bývalého východního bloku, kde se ho snažila (nebo předstírala) realizovat intelektuální část střední třídy. Všechna rozhodnutí byla v Jatavě přijímána speciální komisí, na které se podíleli samotní pracující. Delegáti z komise se nadále mohli s ostatními podílet na vykonávání dennodenní práce. Takto byla realizována všestranná praktická samospráva. Kolektiv ve městě Jatava si volil svého předsedu, sekretáře a pokladníka na všelidovém shromáždění. Každá komise a sekce si volila svého mluvčího. Tyto funkce byly volitelné a kdykoliv odvolatelné řadovými pracujícími. Ze členů komise se nestali žádní od reality odtržení byrokraté. Vykonávali stejnou práci jako ostatní, kromě doby, kdy plnili úkoly, kvůli kterým byli delegováni.

Kromě zemědělského sektoru bylo v Jatavě do sociální změny zahrnuto i mnoho místních řemeslníků, jejichž zapojení slibovalo komplexnější organizaci pracujících v oblasti. Sebeorganizace nebylo dosaženo jen na pracovištích, ale v celém městě. Bylo tak dosaženo stupně svobody, jakého nikdy žádná západní demokracie nedosáhla a ani se o něj nesnažila.

Velikou pozoruhodností revoluční změny v Jatavě bylo, že probíhala na čistě dobrovolné bázi bez donucovacích prostředků. Například je-

den vlastník továrny na výrobu olivového oleje, který patřil za starého režimu mezi privilegované, vstoupil do libertinského kolektivu s celou svojí rodinou a pracujícím přenechal všechny výrobní prostředky, které vlastnil. Několik prominentů starého světa pak jeho skutky následovali. Toto ukazuje, že libertinský komunismus je progresivní systém, protože představuje sociální morálku, která vyhovuje celospolečenským zájmům a umožňuje realizaci přímé demokracie, sebeorganizace, svobody a vytváří plnohodnotný a důstojný život pro každého. Jatava model byl pak ve větší či menší míře uplatněn v oblastech Aragon, Valencia, Murcia, Castilie a dokonce v části Baskicka, kde převažovaly sympatie se starým režimem.

V Asturii, Katalánsku a částech Baskicka probíhala realizace sebeorganizace pracujících vstupem do odborů UGT - CNT. Pojďme si na dalším příkladu ukázat, jak zhruba vypadalo vyrovnávání vlastnických vztahů. Graus, malé městečko o 2 600 obyvatelích, bylo ukázkovým příkladem libertinského socialismu. Do proběhlo vyrovnání vlastnických vztahů ještě důkladněji než v Jatavě. Pracující nepřevzali kontrolu pouze nad půdou ale také nad obchodem, dopravou, tiskařstvem, výrobou bot, pekařstvem, lékárenstvím, zámečnictvím, kovářstvím, kolářstvím, tesářstvím a nábytkářstvím.

V Grausu kontrolovali pracující 90% zemědělství, řemeslné výroby a služeb. Výbor pracujících měl osm členů. Šest z nich bylo odpovědných za kulturu, školství a zdravotnictví (divadla, školy, sportoviště, zdravotní střediska), dále za zaměstnanost a účetnictví (personalistika, mzdy, kávní, restaurace účetnictví a zásobování), za obchod, dodávky uhlí, hnojiv, sklady, zemědělství (sklizeň, zavlažování, farmářství, mlékárenství), za průmysl (továrny, dílny, elektrifikace, vodovody, stavebnictví) a nakonec za dopravu a komunikaci (nákladní automobily, vozíky, taxíky, garáže, poštu).

Máme tu pozoruhodný příklad autonomní samosprávy organizované zdola, samotnými lidmi. Živobytí obyvatel Grausu obstarávalo zemědělství, průmysl, řemeslná výroba a z kolektivizované služby. Do jisté míry byl Graus komunou, o jakých psal Bakunin, tedy lidovou samosprávou nahrazující parazitární a vykořisťovatele - stát.

Tato sociální děba práce v zemědělství, průmyslu a ve službách byla samosprávná následující způsobem: každé pracoviště si na svém shromáždění určilo delegáta, který ho následně zastupoval v průmyslovém sekretariátu. Proto bylo účetnictví každého průmyslového sektoru zahrnuto v kolektivním registru. Takto byla spravována dodávka pitné vody, výroba oleje, čokolády, párků, alkoholických nápojů, elektriny, hostince a kavárny, tisk, výroba svítidel, stavebních materiálů, pil, šicích strojů, kol, nábytku, ponožek, téžba sádrovice, pečení, šití, zpracovávání kůže, tkání a další odvětví.

Důležitě ale je - než popisovat proces, který byl dokonalejší v jiných oblastech - zhodnotit experiment libertinského socialismu v Grausu, jehož oboba byla více či méně realizována v celém anarchickém Aragonu. Pokud zhodnotíme tento pozoruhodný experiment, který se na první pohled může zdát utopický, můžeme vidět, že

z hlediska cílů ekonomie představuje největší reálný pokus o socialismus, spojující primární, sekundární a terciární odvětví, která se v kapitalistických modelech nikdy nepodařilo integrovat. Tím, že integrovanou ekonomiku doprovázelo racionální přerozdělení práce, byla jednotlivá odvětví propojena do vzájemné symbiózy. Samosprávný systém byl tudíž ustálen tak, že zboží, produkty a služby byly směňovány podle jejich skutečné výrobní náročnosti.

Poprvé byl tak zrealizován ekonomický systém, který zajišťoval plnou zaměstnanost aktivní populace. Tohoto stavu nebylo dosaženo volnořádným žonglováním ani diktátorem jedné strany, ale prostřednictvím převzetí kontroly nad výrobními prostředky a jejich směnou samotnými pracujícími a vytvořením svobodné výrobní samosprávy. Plná zaměstnanost byla garantována libertinským socialismem tím, že si práci volně přerozdělovali samotní pracující napříč všemi sektory Grauské produkce.

Další skutečnost, že získávání primárních produktů (hornictví, zemědělství, lesnictví, rybaření, chov dobytka) bylo integrováno do procesů zpracování, dopravy a distribuce výsledných výrobků znamená, že kapitalismus založený na sobectví a bezohledné konkurenci lze nahradit spravedlivým ekonomickým systémem.

Bez šéfů, managementu a různých finančních a bankovních parazitů se výrazně snížily náklady na jednotlivé produkty a logicky se zkrátí čas strávený na pracovišti. Z ekonomického hlediska byla v Grausu umožněna plná zaměstnanost s klesajícími náklady na výrobu jednotlivých produktů a se zvyšující se produkcí potravin a věcí, potřebných k plnohodnotnému životu (zastalý venkov před revolucí snůžovala života), což v kapitalismu nebude možné nikdy. Libertinský socialismus netrpí cyklickými ekonomickými krizemi ani zbytečnou nadprodukcí jako kapitalismus a státní socialismus bývalého východního bloku. To zajišťuje harmonický rozvoj napříč všemi ekonomickými odvětvími, která jsou všechna integrována do hospodářské rady, zformované federacími produkci a služeb.

V roce 1936 pracovalo víc než 50% aktivní populace ve Španělsku v zemědělství. Když začala modernizace a mechanizace obdělávání půdy, jak mohla být zajištěna plná zaměstnanost? Když každý zemědělec, namísto tvrdé lopaty, která měla kazat za výsledek to, že převážnou část úrody zkonzumovala jeho rodina a minimum úrody prodal na trhu, aby si pak koupil další věci potřebné pro život - tedy, když tento zemědělec mohl nyní pomocí mechanizace vyprodukovat potraviny pro svou lidu - tato zdánlivě zapelklitá otázka může být vyřešena anarchistickou ekonomikou z následujících důvodů:

Počty zemědělců se snížily a produkce stoupla. Mechanizace nemusí způsobit nezaměstnanost, pokud všichni ti, kteří opustí zemědělství, dostanou možnost pracovat v jiném odvětví, což opět umožní pouze plně integrované ekonomika, které se kapitalismu ani státnímu socialismu nepodařilo nikdy dosáhnout. Průmyslovou revoluci v kapitalistických zemích pak provázelo masové stěhování venkován do okolí velkoměst a vytváření chudinských slumů. Byrokracie státního socialismu pak problém řešila zbytečnou nadprodukcí, která jednoho dne opět musela vést ke krizi.

Čím větší produktivity pak bude dosaženo v zemědělství, průmyslu a ve službách, tím méně hodin budou trávit lidé na pracovištích a plná zaměstnanost tak zůstane udržitelná.

V libertinském socialismu je práce právem a povinností pro všechny a každý má prostor pro osobní kreativitu a seberealizaci. Naši práci a rozvojem trvale udržitelných technologií můžeme zachránit planetu Zem, která se po kapitalistickém a bolševickém vysávání bude ještě dlouho regenerovat. Libertinský socialismus tak může osvobodit lidstvo z bludného kruhu vykořisťování a dominace.

My jsme jejich krize

Abychom si uvědomili příčiny ekonomických krizí a z nich pramenící nezaměstnanost a hmotnou nouzi, nemusíme být profesionální ekonomičtí analytici. Stačí se podívat na kořeny struktury a položit si otázku: Kdo a v jakém zájmu tohle řídí? V žádném případě to nejsou ti, kteří pak za chyby elit draze platí. Historie španělské revoluce, ale i příklady z dnešních dnů, ukazují, že lidé jsou dobrými organizátory a dokážou si zajistit vše potřebné k životu sami. Prvním krokem, jak přispět ke změně, by mohlo být hození všech všedních malicherností, které nás rozdělují, za hlavu a začít hledat společné zájmy. Domy, ve kterých bydlíme, vlastní banky. Jsme odkázáni na prodej svého času a osobních kvalit. Na druhé straně si mnozí ruce ti, kteří drží v rukou kapitál a výrobní prostředky - ti, kteří za našimi zády rozhodují. Hledáme cesty, jak vyřešit společný problém a převzít kontrolu nad vlastními životy.

Politici a ekonomické elity celého světa se scházejí na summitech, aby vyřešili globální krizi, kterou sami zosnovali. Zatímco se stupňuje nezaměstnanost, dlhuje a chudoba, je nám říkáno, abychom si uťahovali opasky, nestěžovali si a měli důvěru v bankéře, šéfy a politiky, kteří připravují největší reorganizaci v historii kapitalismu od roku 1930. Můžeme si pouze představovat, co nám nabídnou za řešení. Lidé, kteří nás přivedli do války v Afghánistánu, Iráku a Palestině. Ekonomické elity, které pokračují v koncentraci globálního bohatství do rukou hrstky vyvolených. Bohatí šéfové, kteří pokračují v okrádání pracujících o produkci a čas. Ti, kteří nás tlačí k tomu, abychom mezi sebou bojovali o to, co po nich zbylo.

Žijeme v nejisté a nebezpečné době, kdy budoucnost a budoucnost našich dětí v rukou elit, které nás přivedli do krize a pokračují ve vydělávání na naší mizérii, nebo se můžeme rozhodnout zbavit se jich a zorganizovat společnost na jiných základech. Podle našich potřeb a podle potřeb těch kolem nás. S těmi, se kterými pracujeme a se kterými bydlíme. Za budoucnost založenou na plnění společných přání. Chopme se této šance pro zásadní změny ve společnosti. Zárodíme dějiny dělnického boje za nový svobodný svět, za globální lidské společenství spravedlivé pro všechny, a ne pouze pro bohaté, kterým vyhovuje, když jsou naše životy v troskách, pokud to znamená, že zůstanou u kormidel moci. Žádná změna ale nemůže přijít shora od politiků, ani prostřednictvím masmédií.

Zdroj: Abraham Guillen: Anarchist Economics, ainfos.ca

HRADEC KRÁLOVÉ: PROTI STÁTNÍMU TERORISMU - IZRAELE

Na Baťkovo náměstí v centru Hradce Králové si v pondělí 19. ledna 2009 dala dostaveničko organizace SION, aby vyjádřila podporu státu Izrael v jeho útocích na Palestinu v Gaze. Sionisté chtěli touto akcí v očích veřejnosti legitimizovat státní terorismus namířený proti palestinskému obyvatelstvu.

Místní anarchisté a anarchistky kolem regionální skupiny Československé anarchické

federace - Východ se naopak rozhodli veřejně vystoupit proti politice izraelského státu, kterou organizace SION podporuje. Rozvinuli transparent s nápisem "Za mírové soužití v Palestině" a kolektivně rozdávali letáky ČSAF "Solidaritě s palestinským lidem", který vyjadřuje anarchické stanovisko k dění na Blízkém Východě a solidaritu s nevinnými oběťmi, jak ze strany Palestinců, tak Izraelců.

„EMANIPACI TADY A TĚD“ ZNELO V ULICÍCH MOSTŮ

Emancipaci tady a teď! je heslo, které v neděli 8.3.2009 znelo v ulicích a několika nákupních centrech severočeského města Most. Skupina asi 10 lidí se zde rozhodla veřejným skandováním a rozdáváním tiskovin připomenout tradici Mezinárodního dne žen (MDŽ), který byl v minulosti stalinistickým režimem zmanipulován do politické frášky.

Aktivistky a aktivisté se rozhodly/i poukázat na skutečný význam tohoto dne a vrátit ho do kalendáře významných sociálně-politických událostí. Akce se zúčastnily/i jak ženy, tak muži

aby tím dali/-i najevo, že boj proti patriarchátu a nerovnému postavení mužů a žen je bojem společným a netýká se jen samotných žen.

Na akci bylo rozdáno několik stovek letáků, které popisovaly historii MDŽ, význam tohoto dne v současnosti a zároveň v nich bylo zdůrazněno, že důsledný boj proti patriarchátu neznamená pouhé usilování o reformy v rámci stávajícího zřízení, ale jeho revoluční odstranění, které umožní vybudování nových společenských struktur odmítajících principy autoritářství, hierarchie a mocenských vztahů.

VZNIKÁ SAMOSPRAVNÝ ODBOROVÝ SVAZ (SOS)

Koncem března letošního roku byl z iniciativy pracujících, nezaměstnaných a studentů nespokojených s fungováním a podobou oficiálních reformistických odborových svazů reprezentovaných ČMKOS a ASO založen Samosprávný odborový svaz (SOS), který si klade za cíl přinést do odborového hnutí nový vítr.

Samosprávný odborový svaz je spravován přímo členskou základnou, není zde místo pro odborové šéfy a předáky. Samospráva zde není prázdné slovo zbavené svého významu, ale poznatá a vyzkoušená praxe, pokud mají odbory skutečně hájit a prosazovat zájmy svých členů a jejich blízkých. Pokud jste nespokojeni a zklamáni s fungováním oficiálních odborů a přesto máte zá-

jem prosazovat své potřeby a zájmy kolektivně coby pracující, nezaměstnaní či studenti, přidejte se k Samosprávnému odborovému svazu.

Společnými silami jsme schopni vybudovat silné odbory řízené přímo námi, kterých se budou zaměstnavatelé a stát bát, ale především můžeme organizovaným, zdola vedeným odpozem účinně prosazovat naše zájmy a hájit práva, kte-

řý jen těžko dosáhneme vírou v oficiální odbory a naši pasivitou.

Kontakty:
602 / 971 264
s_o_s@safe-mail.net

NUTNOST VIZE NOVÉ SPOLEČNOSTI

V současné době, kdy se svět ocitl v ekonomické krizi, se v tisku znovu začínají rozebírat Marxovy myšlenky a padají i slova o tom, že kapitalismus nemusí fungovat navždy. Následky systému mocných opět postihují nejvíce ty, kteří za krizi nemůžou – samotní pracující. Jsou ve velkém propuštění ze zaměstnání, uzavírají se podniky, omezuje se výroba apod. Zájemy ve největší finanční krizi od třicátých let dvacátého století. A všichni víme, kam až tato finanční krize tehdy vedla.

Ekonomická krize, která je podle mnohých ekonomů normální součástí kapitalismu, protože ten funguje na principu sinusoidy – křivky, která stoupá, nebo klesá, není nic nového. Kapitalismus zažil spoustu krizí a během těch se začínají probírat alternativy ke kapitalismu. Proto je i teď nejvyšší čas rozpoutat diskusi o alternativách k současnému společenskému uspořádání. Nesmíme zapomenout ale na to, že se hovoří i o jiných alternativách ke kapitalismu, než o těch, o kterých bychom rádi diskutovali my. Svou „alternativu“ nabízí např. v ČR i neonacistická Dělnická strana, jejíž aktivita poslední dobou nabírá na intenzitě a snaží se těžit ze sociálních problémů, kterým dává

rasový aspekt (viz. Janov, popř. Přerov). Neonacisté nabízejí jednoduchá řešení pro složité sociální problémy a lidé zasažení ekonomickou krizí se jich mohou snadno chytit. Nejde však o skutečnou alternativu ke kapitalismu, jde pouze o ještě větší omezení našich práv a pohřbení veskeré naší svobody. Fašismus bývá mnohdy označován jako krizové stádium kapitalismu, proto nelze hovořit o skutečné změně, rozhodně ne o změně k svobodnější a spravedlivější společnosti.

Z historie známe, jakou stranu podpořili mocní v době poslední velké ekonomické krize, kdy měli obavy ze vzrůstajícího dělnického hnutí a vzrůstajícího třídního vědomí pracujících. Byla to ta, která mocným dokázala upevnit jejich status, jejíž moc a jejich privilegia, konkrétně v Německu NSDAP. Nacistům se podařilo, mimo jiné za pomoci finančních prostředků buržoazie, přesvědčit část mas o tom, že za špatnou situaci Německa můžou Židé. Krizi tedy nasadili nikoliv třídní, ale aspekt umělé vykonstruovaný – národní, resp. rasový.

V současné době, v době ekonomické krize, by měla být obava z hrozby neonacismu ještě větší. Masy pracujících, ať už propuštěných, či zaměstnaných, ale stále v obavách z propuštění, jsou

se současnou situací nespokojeni. Propuštěný člověk, který se nachází někde na spodku hierarchické pyramidy kapitalismu, hledá kompenzaci své malosti a podřizovanosti a takovou kompenzaci může najít v neonacistickém hnutí: „Ty nejsi podradný, jsi nadřazená rasa“ říká nesmyslná logika neonacistů. Jednoduché, ale účinné heslo platící pro ty, kdož jsou v současné společnosti na samém dnu společenské přičky, jejich práce je brána jako podradná. A právě tyto lidé se snaží současně problémy pojmenovat. O neonacismu lze proto hovořit jako o kompenzaci vlastní podřizovanosti v kapitalistické mašinérii založené na vztazích podřizovanosti a nadřizovanosti.

Nutnost hovořit o alternativách ke kapitalismu nebyla nikdy potřebnější, stejně tak jako nutnost boje proti neonacismu. Ten však nelze brát odděleně od boje proti stávajícímu systému. Totiž samotná podstata kapitalismu, coby hierarchického a třídního uspořádání, sama podporuje tento negativní jev, jakým je právě neonacismus.

Nejde však jenom o tyto (zatím!) poměrně malé rasistické strany, jakými je DS, jde také o státní aparát, který pomalu ale jistě omezuje naše práva a utahuje šrouby nesvobody. Fašizace společnosti má už první výsledky - od prvního led-

na vstoupil v platnost nový zákon, který posiluje policejní pravomoci, navyšuje je policejní rozpočty, upravuje se shromažďovací zákon, zvyšuje se spehování a kontrola našeho soukromí, zakazuje se maskování na demonstracích apod. To všechno pod záminkou naší údajné bezpečnosti(!).

Ministerstvo vnitra i jiné státní instituce hodnotí boj za samosprávnou, zdola lidmi řízenou společnost téměř stejně jako boj za „bílé Čechy“ k odkazu Hitlerovy Třetí říše hlásících se neonacistů. Oba tyto neslučitelné postoje politici či média redukuje na pojem „extremismus“. I toto je znamením toho, že je třeba bojovat proti kapitalismu, státu a jeho institucím.

Kapitalismus se nenachází v krizi, kapitalismus je krizí!

Poznámka:
1) O tom jak kapitalisté finančně podporovali národně-socialistické hnutí se dočtete v knize sociologa Jamese Poola - Kdo financoval nástup Hitlera k moci.

JAK NA KRIZI - TENTOKRÁT Z POLSKA

Ozarow je malé město nedaleko Varšavy, známé svou továrnou na kabely. Na přelomu let 2002 a 2003 v něm došlo k velkým nepokojům, které se přelily i do ulic. Po Latinské Americe je tu jeden příklad přístupu ke krizi doslova od sousedů.

Dělníci z této továrny byli dlouhou dobu v okupační stávce. Jejich podnik byl totiž ze dne na den uzavřen majitelem, kapitalistickým jestřábem Boguslawem Ciupalem, který kromě ozarowské vlastnil ještě dvě podobné továrny.

Podle pravidel "volného trhu" mělo uzavření jedné z nich zvýšit cenu kabelů a tím i jeho zisky. Na slyby, dané při koupi továrny, kdy tvrdil, že uzavřena nebude, se samozřejmě neohlížel. Podnik přitom do té doby, než byl koupen Tele-Fonicou, skvěle prosperoval. Měl spoustu objednávek, dobrou finanční situaci a pracovalo se v něm na tři směny. Navíc se pro celé městečko jednalo o zásadní existenční otázku; jen v málokterém domě nenajdete nikoho, jehož osud není nějak spojen s touto továrnou.

Přestože vlastník a management chtěli ozarowskou továrnu uzavřít, zaměstnanci továrny měli jiné plány. Odmítli se vzdát a rozhodli se udržet továrnu při životě. Zahájili okupaci továrny a organizovali různorodé protestní akce, kterých cílem bylo především zabránit vedení odvětví z továrny stroje a materiál a zároveň donutit vedení k zachování místní výroby. V 219. den okupace a po jednáních s firmou a vládou přijelo 26. listopadu 2002 časně ráno do areálu několik autobusů s ochrankou. Členové ochranky okamžitě napadli protestující zaměstnance a po několika minutách boje je z podniku vyhodili. Několik zaměstnanců bylo zraněno a muselo být odvezeno do nemocni-

ce. Přítomná policie pouze sledovala situaci a zasáhla až v okamžiku, kdy se zaměstnanci továrny začali bránit. Nezakročila však proti brutální ochraně, ale zatkla neaktivnější zaměstnance továrny.

Poté došlo k nejmilitantnější fázi protestů. Začínají se stavět barikády, dochází ke střetům s policií a ochrankou, když se zaměstnanci snažili zastavit z továrny odjíždějící nákladní auta, jenž začaly odvézt vybavení podniku. Mnoho podniků a odborových svazů vyjádřilo během následujících dnů protestujícím zaměstnancům podporu. Solidaritu protestujícím vyjádřily i polské anarchické skupiny, mnoho z nich i prakticky. Mnoho aktivistů polské Anarchistické federace, ale také zaměstnanců jiných továren z celého Polska, přijelo do Ozarowa podpořit protesty fyzicky. Podle svědectví těchto aktivistů byli vřele přijati a dostalo se jim velké podpory.

Ve spolupráci s anarchisty se zaměstnanci zorganizovali k boji a tak začala další militantní část protestů. Ochranka byla pod neustálými útoky černého anarchického bloku, zaměstnanců továrny a místních chuliganů brzy donucena skrýt se uvnitř továrny a přejít k defenzivě. Není divu: protestující zaměstnanci a jejich stoupenci byli vy-

Květoslav Voboril

zbrojeni molotovy, kameny, dýmovicemi, petardami a praky s ocelovými kulíčkami. U areálu byl zřízen kemp, jenž sloužil jako základna demonstrantů. Ti se nenechali zastrašit násilím ani velkou zimou s teplotami hluboko pod bodem mrazu.

Na začátku prosince vláda pod tlakem nepokojů ustoupila a začala nové kolo jednání. Zaměstnanci továrny si jako podmínku dali zastavení odvozu vybavení továrny – a stalo se. Opět se ukázalo, že přímá akce a odpor v ulicích jsou funkčními nástroji – bylo zapotřebí týdne těžkých bitev, aby vláda ustoupila a začala jednat. Zaměstnanci ozarowské továrny přitom začali protestovat sedm měsíců před tím. Jejich jediným požadavkem bylo, aby továrna zůstala v chodu. Všechny své možnosti – petice, jednání, demonstrace, lobbování – vyčerpali. Bylo zapotřebí pouličních nepokojů, teprve poté se věci začaly hybat.

V pátek 21. února v 306. den okupace podniku pak došlo k oficiálnímu ukončení protestu poté, co úterý před tím došlo k velkému posunu: byla podepsána smlouva, která 400 ex-zaměstnancům v podstatě zaručovala návrat do práce. Umožnila jim totiž podepsat nový kontrakt s vedením továrny a pronajmout si dílny v továrním areálu.

ALTERNATIVA KE KRIZI: SAMOSPRAVA ZAMĚSTNANCŮ A SEBEORGANIZACE PRACUJÍCÍCH.

KONKURENCE

(dokončení ze strany 1)

Neměli bychom však zapomenout na to, že samosprávné továrny fungující v rámci kapitalismu sice mohou představovat částečné zlepšení situace pracujících, ale vždy budou mít jistá omezení vy-

tvářené tržním systémem. Je tedy potřeba vést svůj boj důsledně - proti kapitalismu a za jeho nahrazení sociálně spravedlivějším uspořádáním společnosti a jejich výrobních i distribučních vztahů.

Vedle boje na pracovištích bychom neměli zapomínat ani na prosazování našich zájmů v dalších oblastech našich životů – ve školách, v ulicích, v místech bydliště - všude tam, kde jsou naše práva oklešťována a naše sociální postavení je zhoršováno ve jméno maximalizace zisku a

moci bohatých a mocných. V našem boji bychom však místo spoléhání se na zástupce a „odborníky“ měli využívat vlastní iniciativy a rozvíjet vzájemnou pomoc.

Pro inspiraci přinášíme v tomto čísle „Zdola“ několik ukázkových příkladů samosprávných aktivit ze zahraničí – z Argentiny, Polska a Německa. Pokud by se zaměstnanci některých uzavřených či krachujících podniků rozhodli domáhat svých práv či přímo vzali iniciativu do svých rukou, setkali se ze strany Československé

anarchistické federace s maximální podporou a ve svém úsilí nezůstanou osamoceni.

SPOLUPRACE

Československá anarchistická federace

Československá anarchistická federace (ČSAF) byla založena v létě roku 1995 a je součástí Internacionály anarchistických federací (IFA/IAF). ČSAF sdružuje místní skupiny a jednotlivce, kteří se hlásí k anarchistickým myšlenkám. Je organizací sdružující pracující, nezaměstnané a studenty podle anarchistických principů. Tim se rozumí především federalismus, samospráva, aktivita zdola, absence hierarchie a nerovnosti. ČSAF usiluje o vytvoření svobodné a samosprávné společnosti založené na územní a výrobní samosprávě, autonomii a federalismu,

rovnosti, solidaritě a sociální spravedlnosti. Společnosti, kterou budeme spravovat my samotní – obyčejní lidé – pracující, studenti, nezaměstnaní, důchodci a další nepřivilegovaní.

ČSAF se věnuje propagaci anarchistických myšlenek a různorodým aktivitám, které považuje za důležité. V současné době je ČSAF tvořena několika místními skupinami a jednotlivci v různých koutech země, fungují například lokální skupiny Východní Čechy, Severní Čechy, Praha, Střední Čechy, Ostrava, Olomoucko, Jižní Morava, Vysočina, Karlovy Vary či Posázaví.

csaf@csaf.cz ★ www.csaf.cz